

Voorpublicatie

SCHADUWTANGO

Voor de lezers van Isabel Allende, María Dueñas,
Care Santos, Julia Navarro en Luz Gabás

Verschijnt april 2015

448 blz.

ISBN 978 90 284 2615 3

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35

Geef je op voor onze nieuwsbrief via www.wereldbibliotheek.nl
en volg Wereldbibliotheek ook op en .

Arturo Pérez-Reverte

SCHADUWTANGO

WERELDBIBLIOTHEEK · AMSTERDAM

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35

EEN EIGENAARDIGE WEDDENSCHAP TUSSEN TWEE BEROEMDE
COMPONISTEN. EEN SPIONAGEZAAK AAN DE FRANSE RIVIERA
TIJDENS DE SPAANSE BURGEROORLOG. EN EEN VERONTRUS-
TENDE SCHAAKPARTIJ IN HET SORRENTO VAN DE JAREN ZESTIG.
SCHADUWTANGO. EEN SPANNEND VERHAAL OVER LIEFDE, INTRI-
GES EN VERRAAD IN DE SCHEMERING VAN EEN TIJDPERK DAT
VOORGOED VERLOREN GAAT.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35

In november 1928 reisde Armando de Troeye naar Buenos Aires om een tango te componeren. Hij kon het zich veroorloven. Op drieënveertigjarige leeftijd bevond de componist van *Nocturnes* en *Pasodoble voor don Quijote* zich op het hoogtepunt van zijn carrière, en in alle geïllustreerde Spaanse tijdschriften verschenen dan ook foto's van hem, gearmd met zijn beeldschone echtgenote aan boord van de oceaanstomer *Cap Polonio* van de Hamburg-Zuid-Amerikalijn. Het mooiste plaatje stond in de high-societypagina's van *Blanco y Negro*: het echtpaar De Troeye op het dek van de eerste klasse, hij met een Engelse trenchcoat om zijn schouders, één hand in een zak van zijn jasje en in zijn andere hand een sigaret, glimlachend naar de zwaaiende mensen aan wal; en zij, Mecha Inzunza de Troeye, in een bontjas en met een elegante hoed als perfecte omlijsting voor haar lichte ogen, die door de enthousiaste journalist die het onderschrift verzorgde, werden omschreven als 'verrukkelijk diep en honingkleurig'.

Die avond, terwijl de lichten van de kust in de verte nog te zien waren, kleepte Armando de Troeye zich voor het diner. Hij was aan de late kant vanwege een lichte migraine die niet een-twee-drie was weggetrokken. Hij drong er ondertussen bij zijn vrouw op aan vast naar de danszaal te gaan voor wat muziek. Omdat hij een man van het detail was, nam hij ruimschoots de tijd voor het bijvullen van zijn gouden sigarettenkoker, die hij in de binnenzak van zijn smokingjasje stak, en vulde hij de overige zakken nauwgezet met een paar andere benodigdheden voor die avond: een gouden horloge met ketting, een aansteker, twee netjes gevouwen witte zakdoeken, een pillen-

1 doosje met maagtabletten en een krokodillenleren portefeuille met
2 visitekaartjes en kleine coupures voor fooien erin. Daarna knipte hij
3 het licht uit, sloot de deur van hun suite-hut achter zich, stemde zijn
4 passen af op het zachte wiegen van het enorme schip en liep voor-
5 zichtig over het tapijt, dat het verre dreunen dempte van de machines
6 die het vaartuig voortstuwden over de nachtelijke oceaan.

7 Net voordat hij de danszaal betrad – de maître de table kwam hem
8 al tegemoet met de gastenlijst van het restaurant in zijn hand –, be-
9 studeerde De Troeye in de grote spiegel van de vestibule zijn gesteven
10 front, de manchetten van zijn overhemd en zijn glimmende zwarte
11 schoenen. In avondkleding kwam zijn elegante, tengere verschijning
12 goed uit – hij was van gemiddelde lengte en zijn trekken waren eerder
13 regelmatig dan knap te noemen, hij had schrandere ogen, een goed
14 verzorgde snor en zwart krullend haar, waarin hier en daar wat vroeg-
15 tijdig grijs te bekennen viel. Even volgde het getrainde oor van de
16 componist de maat van de muziek die het orkest speelde: een melan-
17 cholieke wals die makkelijk in het gehoor lag. De Troeye glimlachte
18 toegeeflijk. De uitvoering was correct, maar ook niet meer dan dat.
19 Daarna stak hij zijn linkerhand in zijn broekzak, beantwoordde de
20 groet van de maître en volgde hem naar de tafel die de hele reis voor
21 hem was gereserveerd in het beste gedeelte van de zaal. Hij werd door
22 verschillende mensen bekeken. Een knappe vrouw met oorhangers
23 van smaragd knipperde verbaasd met haar ogen. De mensen herken-
24 den hem. Het orkest zette nog een langzame wals in toen De Troeye
25 plaatsnam aan een tafel waarop naast een elektrische kaars in een
26 kristallen lampenkapje een onaangerode champagnecoocktail
27 stond. Vanaf de dansvloer, tussen de paren die zich bewogen op de
28 maat van de muziek, lachte zijn jonge echtgenote hem toe. Mercedes
29 Inzunza, die twintig minuten eerder dan hij de danszaal had betre-
30 den, danste in de armen van een slanke, knappe jongeman in avond-
31 kleding: de profdanser van het schip, die was ingehuurd om de da-
32 mes van de eerste klasse te vermaken die zonder partner reisden of
33 wier metgezel niet danste. Na haar glimlach te hebben beantwoord,
34 sloeg De Troeye zijn benen over elkaar, koos enigszins gekunsteld
35 een sigaret uit zijn gouden koker en stak hem op.

De mondaine danser

Vroeger hadden al zijn gelijken een schaduw. En hij was de beste van allemaal. Op de dansvloer bewoog hij altijd perfect in de maat, hij hield zijn vaardige, serene handen op gepaste afstand van zijn danspartner en zorgde ervoor dat op zijn lippen steeds de juiste frase lag, een geestig, gevat antwoord. Daarmee verzekerde hij zich van sympathie bij de mannen en bewondering bij de vrouwen. In die tijd beheerste hij niet alleen de salondansen waarmee hij zijn brood verdiende, zoals de tango, de foxtrot en de boston, maar verstond hij ook als geen ander de kunst van het converseren; hij kon zijn woorden zo kiezen dat de vonken ervanaf vlogen en hij kon stiltes laten vallen die een schilderachtige melancholie opriepen. In al die jaren, vruchtbare jaren, had hij zelden een schot gemist: het kwam bijna niet voor dat een bemiddelde vrouw, van welke leeftijd dan ook, op een thé dansant van het Palace, het Ritz of het Excelsior, een terras aan de Rivièra of in de danszaal van een oceaanstomer hem kon weerstaan. Hij was het soort man dat je 's ochtends vroeg gekleed in rokkostuum kon aantreffen in een koffiehuis, waar hij het voltallige personeel van de villa waar hij de avond tevoren op een bal of een diner was geweest trakteerde op een ontbijt. Die gave, of dat vernuft, bezat hij. En hij had het in zich – dat was tenminste één keer voorgekomen – om in het casino alles wat hij bezat op het spel te zetten en geruïneerd maar ogenschijnlijk onaangedaan op de tram te stappen terwijl hij ‘The Man Who Broke the Bank at Monte Carlo’ floot. En de manier waarop hij een sigaret opstak, zijn das knoopte of zijn perfect gestreken overhemden droeg, was zo elegant dat de

1 politie hem nooit durfde aan te houden, tenzij hij op heterdaad be-
2 trapt werd.

3 ‘Max?’

4 ‘Ja, meneer?’

5 ‘Je kunt de koffer in de auto leggen.’

6 De blikkering van de Napolitaanse zon op het chroom van de
7 Jaguar Mark X deed pijn aan de ogen, wat hij wel gewend was van de
8 auto’s waarin hijzelf vroeger reed of gereden werd. Maar dat is alle-
9 maal anders nu, en zelfs die oude schaduw van hem is nergens te
10 bekennen. Max Costa werpt een blik onder zijn voeten; hij wiebelt
11 zelfs eventjes op zijn benen, maar zonder resultaat. Hij weet niet
12 wanneer het precies is gebeurd, maar dat is ook niet belangrijk. Zijn
13 schaduw verdween van het toneel en kwam niet meer terug, net als
14 zo veel andere dingen.

15 Zijn gezicht krijgt een gelaten uitdrukking – of is het de zon die
16 in zijn ogen schijnt? – terwijl hij probeert aan het nu, aan iets con-
17 creets te denken – de bandenspanning bij minimale en bij maxi-
18 male belasting, het afstellen van de versnellingsbak, het oliepeil –
19 om de bitterzoete steek kwijt te raken die hij altijd voelt als nostalgie
20 of eenzaamheid de overhand krijgt. Vervolgens haalt hij diep, rustig
21 adem, en na met een zeemlap het verzilverde beeldje van de kat-
22 achtige op de radiator te hebben opgewreven, pakt hij het jasje van
23 zijn grijze uniform, dat gevouwen over de rug van de voorstoel klaar-
24 ligt. Pas als hij dat zorgvuldig heeft dichtgeknoopt en zijn das heeft
25 rechtgetrokken, loopt hij langzaam de treden op die naar de voor-
26 deur leiden en aan weerszijden waarvan marmeren torso’s en ter-
27 racotta vazen staan.

28 ‘Vergeet het kleine koffertje niet.’

29 ‘Geen zorgen, meneer.’

30 Dokter Hugentobler heeft liever niet dat zijn bedienden in Italië
31 hem ‘dokter’ noemen. In dit land wemelt het van de *dottori*, *cava-*
32 *lieri* en *commendatori*, zegt hij altijd. ‘En ik ben een serieuze Zwit-
33 serse arts. Ik wil niet dat ze denken dat ik er zo eentje ben, het
34 neefje van een kardinaal of een industrieel uit Milaan of zoiets.’ Wat
35 Max Costa betreft, iedereen in de villa net buiten Sorrento noemt

hem gewoon Max. De ironie daarvan ontgaat hem niet; hij heeft tijdens zijn leven namelijk allerhande namen en titels gebruikt, adellijke of juist niet, dat hing af van de omstandigheden en zijn plannen. Maar sinds enige tijd, namelijk sinds zijn schaduw voor het laatst met zijn zakdoek zwaaide en vaarwel zei – zoals een vrouw die verdwijnt in de stoom van een vertrekkende trein, omlijst door het raampje van de slaapcoupé, en van wie je niet weet of ze op dat moment gaat of al veel eerder is begonnen met vertrekken –, gebruikt hij zijn eigen, zijn echte naam weer. Zijn schaduw in ruil voor de naam die op alle politiebureaus van Europa in dikke dossiers voorkwam, totdat hij zich niet al te lang geleden als gevolg van de omstandigheden en na een verblijf in de gevangenis gedwongen zag zijn oude leven eraan te geven. In ieder geval, denkt hij terwijl hij het leren koffertje en de Samsonite-koffer oppakt en ze in de achterbak legt, had ik nooit gedacht, zelfs niet op mijn donkerste momenten, dat ik ooit nog eens met ‘Ja, meneer?’ zou antwoorden wanneer ik bij mijn voornaam werd aangesproken.

‘Laten we gaan, Max. Heb je de kranten meegenomen?’

‘Hier liggen ze, meneer.’

Het geluid van twee dichtslaande portieren. Hij heeft zijn chauffeurspet eerst opgezet, toen afgezet en vervolgens weer opgezet terwijl zijn passagier instapte en zich installeerde. Terwijl hij achter het stuur plaatsneemt, legt hij de pet op de stoel naast zich, en nog even ijdel als vroeger werpt hij een blik in de achteruitkijkspiegel en strijkt zijn volle grijze haar glad. Niets beters, denkt hij, dan die pet om de ironie te onderstrepen van zijn huidige situatie: het absurde strand waar de branding van het leven hem na zijn laatste schipbreuk heeft doen aanspoelen. En toch, als hij zich in zijn kamer in de villa voor de spiegel staat te scheren en zijn rimpels telt als waren het littekens ontstaan na liefdes en veldslagen – elke rimpel in een andere categorie: vrouwen, roulettes, ochtenden van onzekerheid, avonden van triomf of mislukking –, altijd geeft hij zichzelf uiteindelijk een vergoelijkende knipoog; alsof hij in die lange, niet meer zo slanke oude man met vermoeide donkere ogen een oude handlanger herkent, die hem met een half woord begrijpt. Aan het

1 eind van het liedje, lijkt zijn spiegelbeeld te willen zeggen – vrij-
2 postig, licht cynisch, bijna vals –, moet je wel toegeven dat je jezelf
3 met je vierenzestig jaar en de slechte kaarten die het leven je onlangs
4 heeft gedeeld nog gelukkig mag prijzen. Anderen – Enrico Fossa-
5 taro, de oude Sándor Esterházy – hadden in soortgelijke omstandig-
6 heden de keus: leven van liefdadigheid of een minuut lang kronkelen
7 aan een das in de badkamer van een deprimerend pension.

8 ‘Nog iets gebeurd in de wereld?’ vraagt Hugentobler.

9 Krantengeritsel op de achterbank: het geluid van pagina’s die met
10 tegenzin worden omgeslagen. Het was meer een opmerking dan een
11 vraag geweest. Via de achteruitkijkspiegel kan Max zien dat zijn baas
12 omlaag kijkt en dat zijn leesbril is gezakt tot aan het puntje van zijn
13 neus.

14 ‘Hebben de Russen misschien de atoombom gegoooid of zoiets?’

15 Hugentobler maakt natuurlijk een grapje. Zwitserse humor. Als
16 hij goedgeluimd is, hangt hij de grappenmaker uit met het perso-
17 neel, misschien omdat hij vrijgezel is en geen gezinsleden om zich
18 heen heeft die om zijn grappes zouden kunnen lachen. Max tovert
19 een professionele glimlach op zijn gezicht. Bescheiden en van een
20 afstandje goed genoeg.

21 ‘Niets bijzonders, meneer: Cassius Clay heeft weer een gevecht
22 gewonnen en de astronauten van de Gemini XI zijn veilig en wel
23 teruggekeerd... En in Indochina gaat het er steeds heviger aan toe.’

24 ‘In Vietnam, bedoel je.’

25 ‘Ja, in Vietnam... En het lokale nieuws: in Sorrento begint het
26 Campanella-schaaktoernooi, Keller tegen Sokolov.’

27 ‘O nee toch,’ zegt Hugentobler ongeïnteresseerd en sarcastisch.
28 ‘Wat vreselijk dat ik dat nou moet missen... Werkelijk, wat mensen
29 al niet interessant vinden, Max.’

30 ‘Wat u zegt, meneer.’

31 ‘Kun je het je voorstellen? Je hele leven voor zo’n bord. Zo eindigen
32 die spelers. Compleet van de wereld, zoals die Bobby Fischer.’

33 ‘Natuurlijk.’

34 ‘Neem de benedenweg maar. We hebben de tijd.’

35 Als ze het ijzeren hek zijn gepasseerd, stopt het geluid van kner-

pend grind, want de Jaguar rolt nu langzaam over de geasfalteerde weg tussen olijf-, mastiek- en vijgenbomen. Max schakelt soepel voor een scherpe bocht, waarachter de contouren van de pijnbomen en de huizen die trapsgewijs over de berg verspreid staan zich als door matglas aftekenen tegen de kalme, lichte zee; aan de andere kant van de baai is de Vesuvius te zien. Een moment lang vergeet hij de aanwezigheid van zijn passagier, hij streelt het stuur en concentreert zich op het plezier van het rijden; het zich voortbewegen tussen twee plekken waarvan tijd en plaats hem een rotzorg zijn. De lucht die door het geopende raam stroomt, ruikt naar honing en hars, de geuren van het laatste restje zomer, die in deze contreien weigert te sterven en een naïeve, zachtmoedige strijd levert met de blaadjes van de kalender.

‘Prachtige dag, Max.’

Hij knippert met zijn ogen, keert terug in de werkelijkheid en richt zijn blik weer op de achteruitkijkspiegel. Dokter Hugentobler heeft de kranten opzij gelegd en er steekt een Cubaanse sigaar tussen zijn lippen.

‘Inderdaad, meneer.’

‘Als ik terugkom, zal het weer helaas wel zijn omgeslagen.’

‘Vast niet. Het zijn maar drie weken.’

Uit Hugentoblers mond komt wat gegrom, gevolgd door een rookwolk. Hij is een man met een vriendelijk voorkomen en een bleekrode teint, hij is de eigenaar van een rustoord in de omgeving van het Gardameer. In de eerste jaren na de Tweede Wereldoorlog maakte hij fortuin met de psychiatrische behandeling van getraumatiseerde rijke Joden. Gevallen die midden in de nacht wakker werden en dachten dat ze nog in een barak in Auschwitz zaten en de dobermanns buiten konden horen blaffen. Hugentobler en zijn Italiaanse partner, een zekere dokter Bacchelli, hielpen hen deze fantomen te bestrijden, raadden de patiënten als afsluiting van de therapie een reis aan naar Israël, georganiseerd door het sanatorium zelf, en maakten het geheel af met schrikbarende hoge rekeningen die Hugentobler in de gelegenheid stelden vandaag de dag een huis te bezitten in Milaan, een appartement in Zürich plus de villa in

1 Sorrento met vijf auto's in de garage. Sinds drie jaar is het Max' taak
2 om die in een perfecte staat te houden en te besturen, en hij moet
3 toezien op de onderhoudswerkzaamheden in de villa. De andere
4 bedienden zijn een tuinman en een schoonmaakster, meneer en
5 mevrouw Lanza uit Salerno.

6 'Rij niet rechtstreeks naar de haven. Via het centrum graag.'

7 'Ja, meneer.'

8 Hij werpt een blik op het degelijke maar goedkope horloge – een
9 Festina van nepgoud – dat hij om zijn linkerpols draagt, en stuurt
10 de auto door het weinige verkeer dat op dit uur over de corso Italia
11 rijdt. Er is meer dan genoeg tijd voor de dokter om op de motorboot
12 te stappen die hem naar de andere kant van de baai zal brengen – een
13 snellere route naar het vliegveld van Napels dan via de weg met al
14 zijn bochten.

15 'Max.'

16 'Meneer?'

17 'Stop even bij Rufolo en koop een doosje Montecristo nr. 2.'

18 De werkrelatie met zijn baas begon als liefde op het eerste gezicht:
19 de psychiater had hem nauwelijks bekeken of hij liet Max' vlekke-
20 loze voorgeschiedenis – die overigens volledig verzonnen was – in
21 de brieven met referenties links liggen. Als de praktisch ingestelde
22 man die hij was, vertrouwde hij erop dat zijn intuïtie en zijn profes-
23 sionele kennis hem niet zouden bedriegen waar het de menselijke
24 natuur betrof en hij besloot dat deze figuur met zijn enigszins ver-
25 lopen maar elegante verschijning, zijn eerlijke, achtenswaardige,
26 kalme gezichtsuitdrukking en zijn beleefde, bedachtzame gebaren
27 en woorden het toonbeeld was van rechtschapenheid en fatsoen.
28 Al met al de ideale man om de juiste waardigheid te verlenen aan
29 het oogverblindende wagenpark – de Jaguar, een Rolls-Royce Silver
30 Cloud II en drie oldtimers, waaronder een Bugatti 50T – waar de
31 dokter in Sorrento zo trots op is. Uiteraard kan deze in de verste
32 verte niet vermoeden dat zijn chauffeur in andere tijden het genoe-
33 gen heeft gehad in net zulke luxewagens te rijden als hij nu voor zijn
34 baas bestuurt. Als hij het hele verhaal had gekend, had Hugentobler
35 zijn mening over zijn inzicht in de menselijke natuur een beetje

moeten bijstellen en een chauffeur moeten kiezen met een minder elegant uiterlijk en een conventioneel curriculum. Maar dat zou een vergissing zijn geweest. Eenieder die de donkere kant van de dingen kent, weet dat wie zijn schaduw heeft verloren is als een gevallen vrouw die in het huwelijk treedt: niemand trouwer dan zij, want ze weet wat ze op het spel zet. Maar Max Costa zal niet degene zijn die dokter Hugentobler nu nog wijzer gaat maken omtrent de vluchtige natuur van schaduwen, de eerbaarheid van hoeren of de afgedwongen rechtschapenheid van een oude salondanser, later witteboordencrimineel. Hoewel de boord niet altijd zo wit was.

Terwijl de motorboot zich verwijderd van de pier blijft Max Costa, geleund tegen de golfbreker die de kade beschermt, een tijdje staan kijken hoe het kielzog van de boot zich in de blauwe plaat van de baai kerft. Daarna doet hij zijn das af, trekt zijn uniformjasje uit en wandelt met het jasje over zijn arm terug naar de auto, die geparkeerd staat in de buurt van het gebouw van de Guardia di Finanza, aan de voet van het klif waarop Sorrento gebouwd is. Hij geeft vijftig lire aan de jongen die de Jaguar in de gaten heeft gehouden, start de auto en rijdt langzaam over de weg die met een scherpe bocht naar boven leidt, naar het dorp. Aangekomen op het Tassoplein houdt hij stil voor drie voetgangers die net hotel Vittoria verlaten: het zijn twee vrouwen en een man, hij volgt ze werktuiglijk met zijn ogen, terwijl ze vlak voor hem oversteken. Ze zien eruit als welgestelde toeristen: van het soort dat buiten het seizoen komt om de drukte en de massa's van de zomer te vermijden en rustig te kunnen genieten van de zon, de zee en het aangename klimaat, dat hier aanhoudt tot diep in de herfst. De man oogt jonger dan dertig, hij draagt een donkere bril en een jasje met suède elleboogstukken. De jongste van de twee vrouwen heeft een prettig uiterlijk, ze heeft een kort rokje aan en draagt haar donkere haar in een lange vlecht op de rug. De andere, een rijpe vrouw, draagt een gebreid beige vest en een donkere rok, en haar korte grijze haar met hier en daar wat zilver erin gaat grotendeels schuil onder een gedeukte mannenhoed van tweed. Het is een gedistingeerde dame, merkt Max op. Met een ele-

1 gantie die niet voortkomt uit de kleding zelf maar uit de manier
2 waarop die gedragen wordt. Eleganter dan wat je in de villa's en
3 goede hotels van Sorrento, Amalfi en Capri gemiddeld tegenkomt,
4 zelfs in deze tijd van het jaar.

5 Iets aan die tweede vrouw maakt dat hij haar nakijkt terwijl ze het
6 plein oversteekt. Misschien komt het door hoe ze loopt, langzaam,
7 zelfverzekerd, met haar rechterhand achteloos in een zak van haar
8 vest gestoken; ze beweegt zich als iemand die het grootste deel van
9 haar leven zelfbewust over het tapijt heeft gelopen van een wereld
10 die haar toebehoorde. Of wordt Max' aandacht gegrepen door de
11 manier waarop ze haar hoofd naar de anderen toe buigt en lacht om
12 wat ze zeggen of zelf een paar woorden zegt die niet door de dikke
13 ruiten van de auto dringen? Zeker is dat Max in een flits, zoals er na
14 het ontwaken soms ineens een los stukje van een droom bovenkomt,
15 geconfronteerd wordt met de echo van een herinnering. Met het
16 vervlogen beeld van een gebaar, een stem en een lach. Hij wordt
17 hierdoor zo verrast dat hij pas tot zichzelf komt als de auto achter
18 hem toetert, waarna hij de Jaguar in zijn één zet en een stukje naar
19 voren rijdt zonder het drietal uit het oog te verliezen. Ze zijn nu aan
20 de andere kant van het plein en nemen plaats aan een van de tafeltjes
21 in de zon op het terras van bar Fauno.

22 Hij staat op het punt de corso Italia in te rijden als hij weer wordt
23 overvallen door dat gevoel van herkenning, maar deze keer is het
24 een specifieke herinnering, waar een gezicht en een stem bij horen.
25 Een scène, een paar scènes eigenlijk. Ineens slaat zijn verbazing om
26 in verbijstering, en dan trapt Max zo bruusk op de rem dat hij van
27 de auto achter hem opnieuw getoeter krijgt, gevolgd door woeden-
28 de gebaren van de bestuurder wanneer de Jaguar ineens naar rechts
29 afbuigt, opnieuw afremt en aan de rand van de stoep tot stilstand
30 komt.

31 Hij haalt de sleutel uit het contact en zit peinzend te kijken naar
32 zijn handen, die op het stuur rusten. Uiteindelijk stapt hij uit, trekt
33 zijn jasje aan en loopt onder de palmen van het plein in de richting
34 van het terras van de bewuste bar. Hij is onrustig. Bang misschien
35 om bevestigd te zien wat er in zijn hoofd is opgekomen. Het drietal

zit er nog, ze voeren een geanimeerd gesprek. In een poging onopgemerkt te blijven staat Max stil bij de struiken van een bloemenperk. Hun tafeltje bevindt zich op tien meter afstand en de vrouw met de tweedhoed zit zo gedraaid dat Max haar profiel kan zien; ze kletst met de anderen, zich niet bewust van de grondige inspectie waaraan Max haar onderwerpt. Het is mogelijk, stelt hij vast, dat ze vroeger heel aantrekkelijk is geweest; aan haar gezicht valt haar vroegere schoonheid nog af te lezen. Ze zou het kunnen zijn, concludeert hij, nog enigszins aarzelend. Het is moeilijk te zeggen. Er zijn te veel vrouwengezichten tussen gekomen, zowel vóór als in al die tijd na haar. Verdekt opgesteld achter de bloembakken loert hij naar haar om zo veel mogelijk details in zich op te nemen, maar hij komt niet tot een bevredigend eindoordeel. Aangezien hij begrijpt dat hij als hij hier blijft staan uiteindelijk de aandacht zal trekken, loopt hij om het terras heen en gaat op een van de stoelen achterin zitten. Hij bestelt een *negrone* en zit de volgende twintig minuten de vrouw te bestuderen; hij analyseert al haar gebaren en bewegingen om ze te vergelijken met wat hij zich herinnert. Wanneer het drietal opstaat, opnieuw het plein oversteekt en in de richting loopt van de hoek met de via San Cesareo, heeft hij haar eindelijk herkend. Of dat denkt hij tenminste. Dan staat hij op en volgt ze, op afstand. Het is eeuwen geleden dat zijn hart zo tekeering.

De vrouw danste goed, stelde Max Costa vast. Losjes en met een zekere bravoure. Ze had hem zelfs durven volgen toen hij ter plekke een vrij ingewikkelde, fantasievolle zijpas verzoon om haar te testen, een pas waar een minder behendige danseres niet zo elegant uit zou zijn gekomen. Ze moest in de buurt van de vijfentwintig zijn, schatte hij. Lang en slank, lange armen, dunne polsen en benen waarvan je vermoedde dat ze eindeloos ver doorliepen onder haar jurk van fijne donkerkleurige zijde met een paarse gloed, die haar schouders en rug onbedekt liet. Er lag een serene uitdrukking op haar fijn getekende gezicht, dat dankzij haar hoge hakken op dezelfde hoogte was als dat van Max. Ze droeg haar kastanjebruine haar kort, net tot de kaaklijn, en lichtjes gegolfd, helemaal volgens de mode. Tijdens

1 het dansen keek ze strak over de schouder van haar danspartner
2 heen, en op die schouder rustte een hand mét trouwring. Niet één
3 keer sinds hij haar met een beleefde buiging ten dans had gevraagd
4 voor een langzame wals, een boston, hadden ze elkaar aangekeken.
5 Haar ogen hadden de kleur van heldere, bijna vloeibare honing en
6 werden geaccentueerd door precies de juiste hoeveelheid mascara
7 – geen tikje te veel, wat ook gold voor de manier waarop ze haar
8 lippen had gestift – en haar sierlijke wenkbrauwen waren fijntjes
9 geëpileerd. Ze had niets van doen met de andere vrouwen die Max
10 die avond in de danszaal had vergezeld: rijpe vrouwen met zware
11 zoete parfums – seringen en patchoeli – en houderige jongedames
12 in pastelkleurige jurkjes die op hun lippen beten om niet uit de maat
13 te dansen, bloosden als hij zijn hand om hun middel legde of en-
14 thousiast in hun handen klaptten als er een populair nummer werd
15 gespeeld. Het was dus voor de eerste keer die avond dat de mon-
16 daine danser van de *Cap Polonio* zich een beetje begon te vermaken
17 tijdens zijn werk.

18 Ze keken elkaar pas aan toen de boston – het was ‘What I’ll Do’ –
19 was afgelopen en het orkest de tango ‘A media luz’ inzette. Eventjes
20 stonden ze tegenover elkaar stil op de halflege dansvloer; toen hij
21 zag dat ze niet terugkeerde naar haar tafeltje, waaraan zojuist een
22 man in een smoking was gaan zitten – zeker haar echtgenoot –,
23 spreidde hij bij de eerste maten van de tango zijn armen en de vrouw
24 reageerde meteen, al keek ze nog steeds koel. Ze legde haar linker-
25 hand op zijn schouder, strekte loom haar andere arm naar hem uit
26 en daar gingen ze – gléden ze, dat was het woord ervoor, dacht Max
27 – over de dansvloer. Opnieuw hield ze haar honingkleurige irissen
28 gericht op een punt achter de danser en keek ze hem niet aan, hoewel
29 ze hem met een verbazingwekkende precisie volgde; ze ging mee in
30 het langzame, beheerste ritme van de man, die op zijn beurt pro-
31 beerde een gepaste afstand te bewaren en ervoor zorgde dat hun
32 lichamen elkaar slechts raakten als het voor een correcte uitvoering
33 van de figuur niet anders kon.

34 ‘Is het zo goed?’ vroeg hij na een gecompliceerde serie figuren,
35 waarin de vrouw hem buitengewoon vloeiend volgde.

Eindelijk wierp ze hem een vluchtige blik toe. En hij meende ook de voorzichtige aanzet te zien van een glimlach, die meteen weer vervaagde.

‘Uitstekend.’

De afgelopen jaren maakte de tango, die oorspronkelijk uit Argentinië kwam en in Parijs in het kielzog van de Apachedans in de mode was geraakt, furore aan beide zijden van de Atlantische Oceaan. Zodoende was de dansvloer binnen de kortste keren vol paren die met meer of minder flair door de zaal laveerden, hun passen uitvoerden, uit elkaar gingen en weer samenkwamen; al naar gelang hun talent en ervaring varieerden hun bewegingen van correct tot grotesk. Max’ danspartner daarentegen volgde hem met de grootste souplesse, waarbij ze niet alleen goed reageerde op de klassieke, voorspelbare dansfiguren maar ook op de improvisaties die hij, omdat hij zich steeds zekerder voelde van zijn partner, af en toe invoegde, in zijn eigen rustige, ingetogen stijl: stops en charmante zijpassen, waarin zij als vanzelf meeging zonder uit de maat te gaan. En het dansen en de muziek bevielen haar, zoals duidelijk te zien was aan de glimlach die ze Max nu wat vaker schonk na een geslaagde reeks moeilijke passen en aan het feit dat ze haar gouden ogen soms een paar seconden tevreden op hem liet rusten.

Terwijl ze over de dansvloer bewogen, bestudeerde hij de echtgenoot met professionele blik, met de ogen van een koelbloedige jager. Dat was hij gewend: echtgenoten, broers, zonen, minnaars van de vrouwen met wie hij danste. De mannen, kortom, die hen vaak vergezelden en daarbij trots, arrogantie, verveling, gelatenheid of andere net zulke mannelijke emoties lieten zien. Er viel veel nuttige informatie af te lezen aan dasspelden, horlogekettingen, sigarettenkokers en ringen, aan de dikte van portefeuilles die al half geopend waren voor de toesnellende ober, aan de kwaliteit en de snit van een jasje, het streepje van een pantalon of de glans van een paar schoenen. Zelfs aan de manier waarop een das geknoopt was. Dat was allemaal materiaal waarmee Max Costa op de maat van de muziek zijn methoden uitdacht en zijn doelen bepaalde, of, om het wat prozaïscher uit te drukken, waarmee hij van het dansen over-

1 stapte op lucratievere bezigheden. Met het verstrijken van de tijd en
2 het groeien van zijn ervaring had hij een mening bevestigd gezien
3 die hij zeven jaar terug in Melilla te horen kreeg van graaf Boris
4 Dolgoruki-Bragation – tweede korporaal van de infanterie van het
5 vreemdelingenlegioen –, nadat deze anderhalve minuut daarvoor
6 een hele fles beroerde cognac had uitgekotst op de patio van het
7 bordeel van Fatima: ‘Een vrouw is nooit alleen een vrouw, beste Max.
8 Ze is ook, en vooral, de mannen die ze heeft gehad, die ze nu heeft
9 en die ze nog kan krijgen. Geen enkele vrouw is te begrijpen zonder
10 hen... En wie bij dat register weet te komen bezit de sleutel tot de
11 kluis, de code om haar geheimen te ontcijferen.’

12 Toen hij na afloop van deze tango zijn danspartner naar haar ta-
13 feltje begeleidde, bekeek hij de echtgenoot nog even van dichtbij:
14 elegant, zelfverzekerd, voorbij de veertig. Het was geen knappe man,
15 maar hij had wel een aangenaam uiterlijk, met dat deftige dunne
16 snorretje, dat krullende haar met wat grijs erin en die levendige,
17 intelligente ogen waaraan, zag Max, niets ontsnapte van wat er op
18 de dansvloer voorviel. Voordat hij de vrouw had benaderd, die toen
19 nog alleen zat, had hij zijn naam opgezocht in de lijst met reserve-
20 ringen en de maître had bevestigd dat het ging om de Spaanse com-
21 ponist Armando de Troeye en zijn vrouw: luxe eersteklashut met
22 suite en een tafel in de grootste eetzaal, naast die van de kapitein,
23 wat aan boord van de *Cap Polonio* veel geld of een uitstekende maat-
24 schappelijke positie betekende, en meestal allebei.

25 ‘Het was me een genoegen, mevrouw. U danst fantastisch.’

26 ‘Dank u.’

27 Hij gaf haar een bijna militair knikje – die manier van groeten
28 beviel de vrouwen meestal, net als de vanzelfsprekendheid waarmee
29 hij hun hand pakte om die naar zijn lippen te brengen –, een knikje
30 dat zij koeltjes, vrijwel onmerkbaar beantwoordde, waarna ze ging
31 zitten op de stoel die haar man, die was opgestaan, haar aanbood.
32 Max draaide zich om, streek bij zijn slapen eerst met zijn rechter- en
33 toen met zijn linkerhand zijn glanzende zwarte haar glad en liep weg
34 langs de rand van de dansvloer. Hij liep beleefd glimlachend en zon-
35 der iemand aan te kijken, maar hij wist dat hij met zijn één meter

negenenzeventig, onberispelijk en geheel volgens de etiquette gekleed – daaraan had hij voordat hij met een contract voor de reis naar Buenos Aires aan boord ging zijn laatste spaargeld uitgegeven – de nieuwsgierigheid wekte van de vrouwen aan de tafeltjes, waarvan enkele passagiers al opstonden om zich naar de eetzaal te begeven. De halve zaal haat me op dit moment, stelde hij geamuseerd vast. De andere helft zijn vrouwen.

Het drietal staat stil voor een winkel met souvenirs, ansichtkaarten en boeken. Hoewel het grootste deel van de winkels en restaurants in Sorrento in het laagseizoen gesloten is, waaronder enige chique winkels aan de corso Italia, blijft het in het oude centrum in de buurt van de via San Cesareo het hele jaar door druk. De straat is niet breed, dus Max Costa blijft op voorzichtige afstand staan bij een delicatessenwinkel waarvan het reclamebord op de stoep hem beschutting biedt. Het meisje met de vlecht is de souvenirwinkel binnengegaan en de vrouw met de hoed blijft buiten met de jongeman staan praten. Hij heeft zijn zonnebril afgezet en glimlacht. Hij heeft donker haar en ziet er knap uit. Zij moet wel genegenheid voor hem koesteren, want één keer streelt ze zijn wang. Daarna zegt hij iets wat de vrouw in lachen doet uitbarsten; haar lach is duidelijk te horen voor de man die haar bespiedt: het is een heldere, open lach, die haar veel jonger maakt en bij Max met een schok allerlei herinneringen wakker roept. Zij is het, besluit hij. Er is 29 jaar verstreken sinds hij haar voor het laatst zag. Het was in de herfst; het mierzerde, er holde een hond heen en weer over de keien op het strand onder de boulevard van de promenade des Anglais in Nice en voorbij de witte gevel van hotel Negresco loste de stad op in het grijze, nevelige landschap. Alle tijd die zich tussen het tafereel van toen en dat van nu heeft geplaatst kan zijn herinneringen hebben aangetast. Toch is de ex-danser – tegenwoordig de chauffeur van dokter Hugentobler – nu zeker van zijn zaak. Het is dezelfde vrouw. Hoe ze lacht, hoe ze haar hoofd scheef houdt, haar rustige gebaren. Hoe elegant en natuurlijk ze één hand in de zak van haar vest laat hangen. Hij zou iets dichterbij willen komen om het ook aan haar gezicht te

1 kunnen zien, maar hij durft niet. Terwijl hij staat te aarzelen komt
2 het meisje met de vlecht weer naar buiten en gedrieën lopen ze te-
3 rug, langs de delicatessenwinkel, waar Max in alle haast naar binnen
4 is gevluht. Door het raam ziet hij de vrouw met de hoed voorbij-
5 lopen, hij bestudeert haar profiel en nu weet hij het echt zeker. Haar
6 ogen hebben de kleur van honing, stelt hij huiverend vast. Vloei-
7 bare honing. En hij volgt ze op voorzichtige afstand terug naar het
8 Tassoplein en het hek van hotel Vittoria.

9
10 De volgende dag zag hij haar weer, op het sloependek. En dat was
11 toeval, want ze hadden daar alle twee eigenlijk niets te zoeken. Net
12 als de andere werknemers op de *Cap Polonio* die niet bij de beman-
13 ning hoorden, mocht Max Costa zich niet vertonen in het gedeelte
14 van de eerste klasse en het voor hen gereserveerde wandeldek. Om
15 dat dek te omzeilen – aan de stuurboordkant lagen daar passagiers
16 op ligstoelen van teakhout en riet te zonnen en aan de bakboordkant
17 waren mensen aan het kegelen en sjoelen of ze oefenden met klei-
18 duiven schieten –, nam Max een trappetje dat naar een dek leidde
19 waar acht van de zestien aanwezige reddingssloepen vastgezet met
20 haken en remschoenen lagen opgesteld aan weerskanten van de drie
21 grote wit-rode schoorstenen. Hier was het rustig, een neutrale plek
22 waar meestal geen passagiers kwamen, omdat de aanwezigheid van
23 die grote reddingsboten de plek ontsierde en het uitzicht belem-
24 merde. De enige tegemoetkoming aan degenen die er toch wilden
25 komen waren een paar houten banken; en op een daarvan zag Max,
26 toen hij ter hoogte kwam van een witgeverfde patrijspoort en een
27 van de grote ventilatoren die het binnenste van het schip van frisse
28 lucht voorzagen, de vrouw zitten met wie hij de vorige avond had
29 gedanst.

30 Het was een stralende, windstille dag, en het was warm voor de
31 tijd van het jaar. Max droeg hoed noch handschoenen en gebruikte
32 ook geen wandelstok – hij droeg een grijs pak met vest, een over-
33 hemd met ongesteven boord en een tricot das –, daarom knikte hij
34 haar in het voorbijgaan slechts toe. Zij droeg een elegant mantel-
35 pakje van een wolachtige stof: een driekwart jasje en een sluik val-

lende geplisseerde rok. Ze zat te lezen – het boek lag op haar schoot – en toen de man voorbijliep en even het zonlicht wegnam, hief ze haar gezicht, waarvan de ovale vorm werd benadrukt door haar vilten hoedje met smalle rand, en keek hem aan. Wellicht kwam het door de korte flits van herkenning die hij in haar ogen meende te zien dat Max bleef staan, uiteraard met gevoel voor decorum en met inachtneming van hun beider positie aan boord.

‘Goedemorgen,’ zei hij.

De vrouw, die haar blik alweer op het boek wilde richten, keek hem opnieuw zwijgend aan en knikte hem toe.

‘Ik ben...’ begon hij en hij voelde zich ineens onbeholpen. Onzeker van het terrein dat hij betrad, had hij nu al spijt dat hij haar had aangesproken.

‘Ja,’ antwoordde zij kalm, ‘de heer van gisteravond.’

Ze zei ‘heer’ en niet ‘danser’ en daar bedankte hij haar inwendig voor.

‘Heb ik u al verteld,’ merkte hij op, ‘dat u fantastisch danst?’

‘Ja.’

Ze ging alweer terug naar haar boek, dat half dichtgeslagen op haar schoot lag. Een roman, zag hij met een blik op het omslag: *De vier ruiters van de Apocalyps* van Vicente Blasco Ibáñez.

‘Goedendag. Geniet van uw boek.’

‘Dank u.’

Hij liep weg zonder te weten of zij hem nakeek of haar ogen op haar boek gericht hield. Hij probeerde nonchalant te lopen, onverschillig, met één hand in zijn broekzak. Toen hij bij de laatste boot kwam, bleef hij staan, en in de beschutting van de sloep haalde hij zijn zilveren sigarettenkoker tevoorschijn – de initialen die erin gegraveerd stonden, waren niet de zijne – en stak een sigaret op. Hij benutte de beweging om een heimelijke blik te werpen richting de boeg: de vrouw zat nog op het bankje, met haar blik op haar boek. Onverschillig.

Grand Albergo Vittoria. Zijn jasje dichtknopend loopt Max Costa onder het vergulde uithangbord door dat op de ijzeren toegangspoort

1 prijkt, groet de bewaker en wandelt over de oprijlaan, waarlangs
2 honderdjarige pijnbomen en andere bomen en planten staan. De
3 tuinen zijn uitgestrekt; ze beslaan het hele terrein vanaf het Tasso-
4 plein tot aan de rand van de klif, waar de drie gebouwen van het
5 hotel zich verheffen boven de Marina Piccola en de zee. In het mid-
6 delste daarvan staat Max in de foyer tegenover de glazen deur die
7 uitkomt op de oranjerie en het terras, dat vol zit, wat ongebruikelijk
8 is voor de tijd van het jaar. Links van hem, achter de receptiebalie,
9 staat een oude bekende: Tiziano Spadaro. Hun betrekkingen dateren
10 van de tijd dat de chauffeur van dokter Hugentobler zelf als gast in
11 gelegenheden als het Vittoria logeerde. De vele gulle fooien die met
12 de nodige discretie volgens nooit geschreven wetten van hand wis-
13 selden, creëerden vruchtbare grond voor het groeien van een weder-
14 zijds genegenheid die met de jaren steeds oprechter werd en zelfs
15 een zekere medeplichtigheid impliceerde. En daar hoorde een vrien-
16 delijk tutoyeren bij, dat twintig jaar geleden ondenkbaar zou zijn
17 geweest.

18 ‘Kijk nou, daar hebben we Max. Dat is een tijd geleden!’

19 ‘Bijna vier maanden.’

20 ‘Wat ben ik blij om je te zien.’

21 ‘Insgelijks. Hoe staat het leven?’

22 Met een schouderophalen somt Spadaro – hij is kalend en de stof
23 van zijn zwarte jacquetvest spant om zijn prominente buik – de za-
24 ken op waaraan hij zich als receptionist in het laagseizoen stoort:
25 minder fooi, weekendgasten met vriendinnetjes die hopen op een
26 carrière als actrice of model, groepen schreeuwerige Amerikanen
27 die de tour Napels-Ischia-Capri-Sorrento-Amalfi doen met één dag
28 per plaats en ontbijt inbegrepen en die de godganse dag om mine-
29 raalwater vragen omdat ze het kraanwater niet vertrouwen. Geluk-
30 kig – Spadaro gebaart naar de geanimeerde sfeer in de oranjerie –
31 maakt de Premio Campanella veel goed: vanwege het duel Keller-
32 Sokolov is het hotel vol spelers, journalisten en schaakliefhebbers.

33 ‘Kun je me – discreet – wat informatie verstrekken?’

34 Hoewel Spadaro nog net niet zegt: ‘zoals in de goede oude tijd’,
35 valt van zijn gezicht, dat eerst een verbaasde, vervolgens een ironi-

sche en dan een ietwat onrustige uitdrukking aanneemt, af te lezen dat hij gegrepen wordt door het oude gevoel van medeplichtigheid dat nog steeds zijn?

‘Ik dacht dat je gestopt was.’

‘Dat ben ik ook. Dit is iets heel anders.’

‘Aha.’

De oude receptionist lijkt opgelucht. Dan legt Max de kwestie op tafel: vrouw van middelbare leeftijd, elegant, in het gezelschap van een meisje en een knappe jongeman. Ze zijn tien minuten geleden binnengekomen. Misschien zijn het gasten van het hotel.

‘Ja, natuurlijk... Die jongeman is niemand minder dan Keller.’

Max knippert afwezig met zijn ogen. De jongen en het meisje interesseren hem eigenlijk niet.

‘Wie?’

‘Jorge Keller, de grote Chileense grootmeester. Kanshebber op de titel wereldkampioen schaken.’

Eindelijk weet Max het weer, en Spadaro vult de details aan. De Premio Luciano Campanella wordt dit jaar in Sorrento gehouden. Campanella, de Turijnse multimiljonair en een van de grootste aandeelhouders van Olivetti en Fiat, is een groot schaakliefhebber en organiseert jaarlijks een toernooi op een belangrijke plaats in Italië, altijd in het beste hotel aldaar en met de allergrootste schakers van het moment, die royaal betaald worden. Het toernooi duurt vier weken en vindt enige maanden voor het duel om de wereldtitel plaats; het wordt inmiddels beschouwd als het officieuze wereldkampioenschap tussen de twee beste schakers van het moment: de wereldkampioen en zijn sterkste opponent. Het prestige van de Premio Campanella is niet alleen gelegen in de prijzen – vijftigduizend dollar voor de winnaar en tienduizend voor de nummer twee – maar ook in het gegeven dat de winnaar tot nu toe altijd met de wereldtitel aan de haal ging of die behield. Deze keer is Sokolov de titelhouder en Keller, die alle andere kandidaten heeft verslagen, zijn opponent.

‘Die jongeman is Keller?’ vraagt Max verrast.

‘Ja. Een vriendelijke jongen, zonder al te veel eigenaardigheden; komt niet vaak voor onder schakers... De Rus is een totaal ander

1 verhaal. Altijd omringd door bodyguards en zo ondoorgrondelijk
2 als een spion.'

3 'En zij?'

4 Spadaro maakt een onduidelijk gebaar dat hij reserveert voor
5 gasten van weinig allooi. Onbeduidende mensen.

6 'Dat is zijn vriendin. En ze maakt ook deel uit van zijn team.' De
7 receptionist bladert door het register om zijn geheugen op te fris-
8 sen. 'Irina, zo heet ze, Irina Jasenovic. Ze heeft een Joegoslavische
9 naam, maar een Canadees paspoort.'

10 'Ik bedoelde de oudere vrouw. Die met het korte grijze haar.'

11 'O, dat is de moeder.'

12 'Van het meisje?'

13 'Nee. Van Keller.'

14
15 Twee dagen later zag hij haar weer, in de danszaal van de Cap Polo-
16 nio. Er was een formeel diner dat de kapitein aanbood ter ere van
17 een belangrijke gast, en enkele van de mannelijke opvarenden had-
18 den hun donkerkleurige pak of smoking verruild voor de nauwslui-
19 tende zwaluwstaartjas, het gesteven front en de witte vlinderdas van
20 het rokkostuum. De disgenoten waren verzameld in de salon en
21 dronken cocktails en luisterden muziek alvorens zich naar de eetzaal
22 te begeven. En na afloop van het diner kwamen de jongsten en de
23 feestneuzen onder hen terug naar de danszaal en bleven daar tot in
24 de vroege uurtjes. Het orkest begon zoals gewoonlijk met langzame
25 walsen en zoetgevooisde melodieën, en Max Costa danste een stuk
26 of wat nummers, bijna allemaal met getrouwde of ongetrouwde
27 jongedames die met hun familie reisden. Hij danste een slowfox met
28 een Engelse die al wat ouder was maar er goed uitzag en vergezeld
29 werd door een vriendin. Elke keer als hij al dansend langs hun tafel-
30 tje kwam, had hij ze zien smoezen en elkaar zien aanstoten. De Engelse
31 was blond, mollig en een beetje stroef. Een tikje ordinair ook – was
32 het My Sin waarvan ze te veel had opgespoten? – en overladen met
33 juwelen, maar ze danste niet slecht. Ze had ook mooie blauwe ogen
34 en genoeg geld om haar aantrekkelijk te maken: haar handtas, die
35 op tafel lag, was van goud maaswerk, stelde hij met een vluchtige

blik vast toen hij voor haar stond om haar ten dans te vragen; haar juwelen zagen er ook goed uit, vooral de armband met saffieren en bijpassende oorhangers, waarvan de edelstenen, eenmaal losgehaald, goed zouden zijn voor vijfhonderd pond sterling. Volgens de maître, ene Schmöcker – bijna alle officieren en matrozen en het andere personeel op het schip waren Duits – heette ze Miss Honeybee. Weduwe of gescheiden, zei Schmöcker heel zeker van zijn zaak na de meer dan vijftig overtochten die hij op zijn naam had staan. Nadat Max even met haar had gedanst en zorgvuldig haar reacties op zijn houding en nabijheid had bestudeerd, waarbij hij geen enkele ongepaste beweging maakte, de perfecte afstand bewaarde, een professionele onverschilligheid voorwendde en het geheel, toen hij haar terugbracht naar haar tafeltje, afmaakte met een gulle mannelijke glimlach – door de Engelse beantwoord met een *so nice* –, plaatste de mondaine danser Miss Honeybee op zijn lijstje. Vijf duizend zeemijlen en drie weken tijd konden veel opleveren.

Deze keer kwamen meneer en mevrouw De Troeye samen aan in de danszaal. Max nam net een pauze bij de bloembakken naast het podium van het orkest, om even uit te blazen, een glas water te drinken en een beetje te roken. Vanaf daar zag hij het echtpaar binnenkomen, voorgegaan door de hoffelijke Schmöcker: ze liepen samen maar zij leek net iets voor haar man uit te gaan. Hij droeg een jas van zwart satijn met een witte anjer op het revers, hij hield één hand in zijn broekzak, waardoor de rechterslip van zijn jas lichtjes werd opgetild, en in zijn andere hand stak een brandende sigaret. Armando de Troeye bleef ogenschijnlijk onverschillig onder de belangstelling die hij wekte bij de andere passagiers. Zijn vrouw leek wel weggelopen uit een tijdschrift: om haar hals lag een lange parelketting en ze droeg bijpassende oorhangers. Gracieus liep ze op haar hoge hakken zonder dat het lichte schommelen van het schip haar uit evenwicht bracht, en haar lichaam creëerde eindeloos lange lijnen in haar soepele jadegroene jurk – minstens vijfduizend francs, rue de la Paix, Parijs, berekende het ervaren oog van Max –, die haar armen, schouders en rug bloot liet en met een subtiel bandje was vastgeknoopt

1 in haar nek, die bevallig werd vrijgelaten door haar korte haar. Vol
2 bewondering kwam Max tot een dubbele slotsom. Zij was een van
3 die vrouwen die er op het eerste gezicht elegant uitzagen en bij een
4 tweede keer kijken beeldschoon bleken. Ze behoorde ook tot het
5 soort vrouwen dat gemaakt was voor het dragen van zulke gewaden,
6 die wel deel leken uit te maken van hun huid.

7 Hij kon op dat moment niet met haar dansen. Het orkest speelde
8 achtereenvolgens een camel-trot en een shimmy – het nummer met
9 de absurde titel *Toetanchamon* was nog steeds populair –, en Max zag
10 zich gedwongen twee levendige meisjes te vermaken die, vanaf een
11 afstandje in de gaten gehouden door hun familie – twee Braziliaanse
12 echtparen die er vriendelijk uitzagen –, met veel enthousiasme en
13 niet zonder succes de bewegingen van deze dans onder de knie pro-
14 beerden te krijgen: rechter- en linkerschouder om en om naar voren
15 en naar achteren bewegen, tot ze erbij neervielen en hij bijna ook.
16 Bij de eerste klanken van een black-bottom – *Amor y palomitas de*
17 *maíz* – werd Max opgeëist door een jonge Amerikaanse, ze was niet
18 heel bevallig maar zeer netjes gekleed en ze bleek een prettige dans-
19 partner, bovendien liet ze, toen hij haar naar haar tafel begeleidde,
20 heel discreet een dubbelgevouwen briefje van vijf dollar in zijn hand
21 glijden. Tijdens deze laatste dans kwam Max een paar keer dicht
22 langs het tafeltje van het echtpaar De Troeye, maar elke keer dat hij
23 in hun richting keek, bleek de vrouw een andere kant op te kijken.
24 En ineens was hun tafel leeg en een ober verwijderde twee lege gla-
25 zen. In beslag genomen door een van zijn danspartners had Max ze
26 niet zien opstaan om naar de eetzaal te gaan.

27
28 Tijdens het diner, dat om zeven uur plaatsvond, nam hij een kopje
29 bouillon. Hij at nooit vast voedsel als hij moest dansen, een gewoon-
30 te die hij jaren geleden in het legioen had aangenomen, al ging het
31 toen om een heel ander soort dans en was het verstandig om licht te
32 eten als je geen kogel in je buik wilde. Na het soepje deed hij zijn
33 regenjas aan en ging een sigaret roken op het wandeldek aan stuur-
34 boord, om zijn hoofd leeg te maken en naar de maan te kijken, die
35 schitterde op het wateroppervlak. Om kwart over acht ging hij terug

naar de danszaal en installeerde zich aan een van de lege tafeltjes in de buurt van het orkest, waar hij zat te kletsen met de muzikanten tot de eerste passagiers uit de eetzaal kwamen; de mannen vertrokken naar de speelzaal, de bibliotheek of de rooksalon en de vrouwen, de jongeren en de meest energieke stellen namen plaats aan de tafels rond de dansvloer. Het orkest begon met het stemmen van de instrumenten, maître Schmöcker mobiliseerde zijn obers en er klonk gelach en het knallen van champagnekurken. Max stond op en nadat hij had gecontroleerd of zijn vlinderdasje en de boord en manchetten van zijn overhemd nog goed zaten, streek hij zijn vest van piqué glad en liet zijn blik langs de tafels glijden op zoek naar iemand die van zijn diensten gebruik zou willen maken. Toen zag hij haar binnenkomen, deze keer aan de arm van haar man.

Ze gingen aan hetzelfde tafeltje zitten. Het orkest zette een bolero in en de eerste paren betraden enthousiast de dansvloer. Mevrouw Honeybee en haar vriendin waren nog niet terug uit de eetzaal en Max wist ook niet of ze nog zouden komen. Eigenlijk was hij daar blij om. Alsof het nu mocht omdat zij er niet was, stak hij de dansvloer over terwijl hij hier en daar moest uitwijken voor dansende paren. Meneer en mevrouw De Troeye zaten zwijgend naar de dansers te kijken. Toen Max voor hun tafel bleef staan, had een ober daar net twee glazen met tulpvormige kelk neergezet naast een ijsemmer waaruit een fles Clicquot stak. Hij knikte de echtgenoot toe; die zat heel licht achterovergeleund met zijn benen over elkaar en één elleboog op tafel, de eeuwige sigaret in zijn linkerhand, en aan de vinger met zijn trouwring zat ook een dikke gouden ring met een blauw zegel. Daarna keek Max naar de vrouw, die hem nieuwsgierig opnam. Behalve haar trouwring waren de enige sieraden die ze droeg de prachtige parelketting met de bijpassende oorhangers. Om haar ten dans te vragen deed hij zijn mond niet open, maar knikte slechts weer, iets korter dan net, terwijl hij bijna krijghaftig zijn hakken tegen elkaar sloeg. Toen bleef hij afwachtend staan totdat zij met een trage, ogenschijnlijk dankbare glimlach het hoofd schudde. De mondaine danser stond op het punt om zich te verontschuldigen en weg te lopen toen de echtgenoot zijn elleboog van tafel haalde, de

1 plooiën van zijn broek rechtrok en door de rook van de sigaret heen
2 naar zijn vrouw keek.

3 ‘Ik ben moe,’ zei hij luchtig. ‘Te veel gegeten, geloof ik. Ik zou je
4 graag zien dansen.’

5 De vrouw stond niet meteen op. Ze keek even naar haar man, en
6 hij nam nog een trekje van zijn sigaret terwijl hij eventjes goed-
7 keurend zijn ogen sloot om haar aan te moedigen.

8 ‘Veel plezier,’ voegde hij eraan toe. ‘Deze jongeman is een voor-
9 treffelijke danser.’

10 Zodra ze opstond opende Max behoedzaam zijn armen. Vervol-
11 gens ondersteunde hij losjes haar rechterhand en plaatste zijn eigen
12 hand op haar rug. Hij werd verrast door de aanraking van haar
13 warme huid, want hij was er niet op bedacht geweest. Hij had de
14 laag uitgesneden rug van haar avondjurk wel gezien, maar had zich
15 ondanks zijn ruime ervaring in het vasthouden van vrouwen niet
16 gerealiseerd dat hij tijdens het dansen zijn hand op haar blote huid
17 zou leggen. Zijn verwarring duurde maar een ogenblik en hij mof-
18 felde die snel weg onder zijn masker van ongenaakbare profdanser.
19 Maar zijn danspartner had het gemerkt, of dat dacht hij tenminste,
20 want heel even keek ze hem recht in de ogen en daarna gleed haar
21 blik verder, de zaal in. Max zette in door lichtjes opzij te buigen, de
22 vrouw volgde hem vloeiend en daar gingen ze tussen de paren door
23 over de dansvloer. Twee keer keek hij, heel kort, naar de ketting om
24 haar hals.

25 ‘Durft u het aan om hier te draaien?’ fluisterde Max even later,
26 toen hij wist dat er in de muziek een stukje kwam waarop ze een
27 mooie figuur konden maken.

28 Een paar seconden lang keek ze hem aan.

29 ‘Natuurlijk.’

30 Hij nam zijn hand van haar rug, stond stil op de dansvloer en liet
31 zijn partner twee keer om haar as draaien, heen en terug, terwijl hij
32 een paar elegante versieringen op zijn plaats maakte. Ze kwamen
33 precies tegelijk bij elkaar terug, waarbij zijn hand in een vloeiende
34 beweging weer kwam te rusten in de zachte ronding van haar taille,
35 alsof ze deze figuur al tien keer hadden geoefend. Er lag een glimlach

op haar lippen en Max knikte tevreden. Enkele dansparen maakten wat ruimte, om van een afstandje bewonderend of afgunstig toe te kijken, en de vrouw drukte even met haar hand op de zijne om hem te waarschuwen.

‘Laten we niet te veel de aandacht trekken.’

Max verontschuldigde zich en kreeg in ruil nog een toegeeflijke glimlach. Hij vond het heerlijk om met deze vrouw te dansen. Haar postuur paste heel goed bij het zijne; het was prettig de ronding van haar slanke taille onder zijn rechterhand te voelen en hij genoot van de manier waarop haar vingers in zijn andere hand rustten en de flair waarmee ze op de maat van de muziek bewoog zonder dat de figuur onduidelijk werd, elegant en zelfverzekerd. Een tikje uitdagend misschien, maar niet overdreven; toen ze bijvoorbeeld gewillig om hem heen was gedraaid, had ze dat uiterst kalm en sierlijk gedaan. Ze danste met haar blik vrijwel voortdurend op oneindig, waardoor Max de kans kreeg haar fijn getekende gezicht te bestuderen, de lijn van haar subtiel rood gestifte mond, haar bescheiden gepoederde neus, de lange wimpers en de geëpileerde wenkbrauwen, haar gladde voorhoofd. Ze rook licht naar een parfum dat hij niet goed kon identificeren, omdat het vermengd was met de geur van haar jonge huid: Arpège misschien. Ze was een begeerlijke vrouw, absoluut. Hij observeerde haar echtgenoot, die vanaf zijn tafeltje met een afwezige uitdrukking op zijn gezicht naar hen keek, terwijl hij zo nu en dan het glas champagne naar zijn mond bracht, en daarna wierp Max weer een snelle blik op haar ketting, die gedempt het licht van de elektrische kroonluchters reflecteerde. Er zaten, schatte hij, een paar honderd parels aan van bijzonder goede kwaliteit. Met zijn 26 jaar wist hij uit eigen ervaring en dankzij enige onrechtzinnige vriendschappen genoeg over parels om onderscheid te kunnen maken tussen de verschillende soorten: platte, ronde, druppelvormige en barokparels, en hij kende hun officiële waarde en die van de zwarte markt. Deze waren rond en heel gaaf, zeker uit India of Perzië. En ze waren minstens vijfduizend pond sterling waard: meer dan een half miljoen franc. Dat stond gelijk aan een paar weken met een dure vrouw in het beste hotel van Parijs of

1 aan de Rivièra. Maar als hij er wat voorzichtiger mee omsprong, was
2 het genoeg om een jaar lang redelijk goed van te leven.

3 'U danst werkelijk heel goed, mevrouw,' zei hij weer.

4 Ze rukte haar blik los uit de verte.

5 'Ondanks mijn leeftijd?' zei ze.

6 Het klonk niet als een vraag. Ze had hem voor het diner zeker
7 zitten bekijken, toen hij danste met de twee Braziliaanse meisjes.
8 Nu toonde Max zich passend geschokt.

9 'Uw leeftijd?... Mijn god, hoe kunt u zo iets zeggen?'

10 Ze bekeek hem nog steeds, nieuwsgierig. Geamuseerd misschien.

11 'Hoe heet u?'

12 'Max.'

13 'Nou, vooruit, Max, raad u maar hoe oud ik ben.'

14 'Dat zou ik niet in mijn hoofd halen.'

15 'Alstublieft.'

16 Hij had zich snel hersteld, want het was nooit zelfvertrouwen
17 waaraan het hem ontbrak bij de vrouwen. Hij had een brede, stra-
18 lend witte glimlach op zijn gezicht, die door zijn danspartner met
19 een bijna wetenschappelijke blik leek te worden ontleed.

20 'Vijftien?'

21 Ze schaterde het uit. Een levendige, gezonde lach.

22 'Precies!' zei ze om het spelletje mee te spelen. 'Hoe wist u dat?'

23 'Ik ben goed in die dingen.'

24 De vrouw liet haar instemming blijken door enigszins spottend
25 maar ook tevreden te kijken, of ze was gewoon blij met de manier
26 waarop hij haar tussen de paren door stuurde zonder dat het gesprek
27 hem van de muziek en de danspassen afleidde.

28 'En niet alleen daarin,' zei ze enigszins raadselachtig.

29 Max probeerde in haar ogen te zien hoe ze die woorden had be-
30 doeld, maar haar blik stond alweer op oneindig. Op dat moment
31 eindigde de bolero. Ze lieten elkaar los en stonden tegenover elkaar
32 terwijl het orkest zich voorbereidde op het volgende stuk. De mon-
33 daine danser wierp weer een blik op die opvallende parelketting.
34 Eventjes dacht hij dat ze hem had zien kijken.

35 'Zo is het goed,' zei ze ineens. 'Dank u.'

De hemerotheek bevindt zich op de bovenste verdieping van een oud gebouw, boven aan een marmeren trap onder een met vergane schilderijen versierd gewelf. De parketvloer kraakt onder zijn voeten als Max Costa met drie delen ingebonden nummers van het tijdschrift *Scacco Matto* op een plek gaat zitten met veel licht, van waaruit hij door het raam een paar palmbomen en de wit-grijze gevel van de San Antoninokerk kan zien. Op zijn lessenaar liggen een brillenkoker met een leesbril erin, een blocnote, een pen en een paar kranten die hij heeft gekocht bij een kiosk in de via di Maio.

Anderhalf uur later stopt Max met aantekeningen maken; hij zet zijn bril af, wrijft in zijn vermoeide ogen en kijkt naar het plein, waar de namiddagzon de schaduwen van de palmen verlengt. De chauffeur van dokter Hugentobler weet nu bijna alles wat er te weten valt over Jorge Keller, de schaker die het de komende vier weken in Sorrento zal opnemen tegen de wereldkampioen, de Rus Michail Sokolov. In de tijdschriften staan ook foto's van Keller; op vrijwel alle daarvan zie je hem zittend voor een schaakbord en op sommige is hij heel jong en neemt hij het op tegen oudere tegenstanders. De meest recente foto is van vandaag en staat in een lokale krant: Keller in de foyer van hotel Vittoria met hetzelfde jasje als hij die ochtend aanhad toen Max hem in het gezelschap van de twee vrouwen door Sorrento zag wandelen.

Jorge Keller werd in 1938 geboren in Londen als zoon van een Chileense diplomaat. Hij deed de schaakwereld versteld staan toen hij het de Amerikaan Reshevsky moeilijk maakte tijdens een simultaanwedstrijd op het Plaza de Armas in Santiago; hij was toen veertien jaar, en in de volgende tien jaar groeide hij uit tot een van de meest fenomenale spelers aller tijden...

Hoewel Jorge Keller een bijzondere levensloop kent, is het niet zozeer zijn persoonlijke ontwikkeling die Max interesseert als wel zijn familieomstandigheden; en daar heeft hij wel iets over kunnen vinden. Zowel *Scacco Matto* als de kranten die berichten over de Premio Campanella wijzen op de invloed die de moeder van de jonge schaker

1 na haar scheiding van de Chileense diplomaat heeft gehad op de
2 carrière van haar zoon:

3
4 *Het echtpaar Keller scheidde toen de jongen zeven jaar was. Aan-*
5 *gezien Mercedes Keller, die tijdens de Spaanse Burgeroorlog haar*
6 *eerste echtgenoot verloor, eigen vermogen had, was ze in staat om*
7 *haar zoon de allerbeste opleiding te geven. Toen ze zijn schaaktalent*
8 *ontdekte, zocht ze de beste leraren voor hem uit, bracht de jongen*
9 *naar alle mogelijke toernooien binnen en buiten Chili en haalde de*
10 *grootmeester Emil Karapetian over om de training van haar zoon op*
11 *zich te nemen. De kleine Keller stelde haar niet teleur. Hij versloeg*
12 *moeiteloos zijn gelijken en onder supervisie van zijn moeder en*
13 *Karapetian, die hem tot op de dag van vandaag begeleiden en trai-*
14 *ningen en logistiek verzorgen, ging hij snel vooruit...*

15
16 Max verlaat de hemerotheek, gaat terug naar de auto en rijdt naar
17 de Marina Grande, waar hij vlak bij de kerk parkeert. Daarna loopt
18 hij naar trattoria Stefano, die op dit uur nog niet open is voor gasten.
19 Hij wandelt met opgerolde mouwen – de manchetten twee keer om-
20 geslagen –, zijn jasje over de schouder, en snuift tevreden de door
21 de oostenwind aangedragen geur op van salpeter en kalm kustwater.
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35